

[Anders Andersen.]

fællesmarkedet, men der vil være én ting, som er af vital interesse for dansk landbrug: at man stiler imod et frit fødevarermarked, hvor effektive producenter vil kunne få lejlighed til at konkurrere på lige fod med andre producenter. Det er i hvert fald en af de ting, som man inden for landbruget meget gerne ville have lov til at deltage i, fordi vi er parat til at gå ind i en sådan produktionskonkurrence. Vi er også parat til inden for landbruget at forsøge at løse de opgaver, der er nødvendige for at kunne klare en sådan konkurrence. Vi er langt inde i denne udvikling, det skal jeg ikke her komme nærmere ind på, det kan der ved anden lejlighed blive tid til, men vi er ikke i stand til på baggrund af de manglende økonomiske muligheder at foretage omstillingen tilstrækkelig hurtigt og tilstrækkelig effektivt, selv om viljen er til stede.

Vi har nu hørt, ikke her i dag, men ved anden lejlighed, både stats- og udenrigsministeren sige, at vi formodentlig først kan regne med Englands indtræden i fællesmarkedet omkring ved 1970. Der er mange usikkerhedsmomenter deri; det tror jeg vi alle kan være enige om, men det er altså den bedømmelse, man anlægger fra statsministerens og udenrigsministerens side, og vi må erkende, at vanskelighederne øges, efter som markedsforordningerne nu på vitale områder begynder at vise deres problemstilling. Det må da være naturligt, når man fra alle sider erkender landbrugets problemstilling, og det har man gjort under debatten her i dag, at spørge regeringen — jeg ved ikke, om det skal være statsministeren eller udenrigsministeren —: hvad agter regeringen så, medens vi er i denne ventetid, som jeg forstår vi skal opholde os i nogle år, at foretage sig for at gøre det muligt at bevare vitale produktionsområder inden for dansk landbrug, så vi ved en eventuel indtræden i fællesmarkedet har et produktionsapparat, der er effektivt og klar til at træde ind i den konkurrence, der vil møde os dér? Det er et spørgsmål, der trænger sig på. Man kan ikke nøjes med at konstatere problemstillingen, det må vel også være sådan, at en ansvarlig regering kan give et svar herpå, når man imod indstillingen hos store dele af landbruget har placeret os i et

markedsområde, som vi ikke mener på længere sigt tilfredsstillere vore interesser, hverken inden for industrien eller inden for landbruget. Jeg håber, at man er i stand til at kunne give et positivt svar på dette spørgsmål. Jeg tror ikke, det vil kunne være i samfundets interesse, at man fortsat fører en økonomisk udmærkningspolitik over for landets hovederhverv.

Jeg skal ikke sige mere, selv om det naturligvis kunne være fristende at drage aktuelle handelsmæssige problemer med ind i billedet; det får vi jo nok lejlighed til andre steder. Jeg har ment, jeg her har berørt nogle af de alvorlige problemer, som må indgå i de videre overvejelser.

Guldberg: Når man drøfter et så stort spørgsmål som dette og igennem mange år, kan det jo nemt gå således, at man kommer til mere og mere at beskæftige sig med de dele af det, som der for tiden er mest uenighed om. Det er ganske naturligt. Man skal nu nødig af den grund glemme noget, som jeg formoder at vi stort set er enige om, selv om man somme tider kan have sine tvivl, og det er dette, at fællesmarkedet eller Det europæiske Fællesskab — for at benævne det lidt mere korrekt — ikke er udfanget og tænkt først og fremmest som en økonomisk og handelsmæssig idé. Der ligger jo bag ved dette nogle meget, meget stærke kræfter, som har arbejdet i mange år, før det kunne blive til noget, kræfter, som arbejdede for den europæiske tanke ud fra et helt ideelt synspunkt.

Der er da ingen tvivl om, at når man overhovedet er kommet så langt, når man overhovedet er kommet i gang med denne sag, så hænger det sammen med, at de europæiske lande og de generationer i disse lande, som har gjort deres erfaringer i 30'erne, eller hvornår vi nu vil placere det nærmere, har konstateret, hvorledes vore indbyrdes nationale modsætninger, vore nationale diskriminationer, vor varetægtelse af handelspolitiske økonomiske interesser på hinandens bekostning, afspærringerne, som man troede væltede det enkelte lands ulykker over på de andre, var kilden til så mange af de europæiske ulykker og til så mange af de ulykker, som blev startet i Europa, men som somme tider bredte sig over hele verden. Jeg tror ikke, man i